

Valtuutettu Mikko Rönholm ym. valtuustoaloite kulttuurihistoriallisten kohteiden suojelemiseksi

Kaupunginvaltuusto 28.08.2023 § 53

Valtuutettu Mikko Rönholm luki ja jätti seuraavan 11 valtuuteun allekirjoittaman valtuustoaloitteen:

”Naantalin vanhakaupunki on arvokas kulttuurihistoriallisesti, mutta myös tärkeä naantalilaisten viihtyvyyden ja matkailun kannalta. Naantalilaisten yllätykseksi Merisalin edessä oleva tihtaali¹ hävisi toukokuun lopulla!

(Tihtaali tai tiktaali on muunnos sanasta diktaali, joka tarkoittaa pohjaan juntatuista, rautarenkaalla yhteen sidotuista paaluista tehtyä alusten kiinnitystukea. Sana on tullut suomalaisen merenkulun sanastoon ruotsin kielen sanasta 'dykdalb'. Ruotsin kieleen sana puolestaan on tullut ilmeisesti joko hollannin tai saksan kielestä.)

Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan näitä Naantalin merenkulun muistomerkkejä ei ole kaavallisesti eikä muutoinkaan suojeltu. Naantali oli kuitenkin hallinnollisilla päätöksillä aikoinaan päättänyt kunnostaa ja säilyttää kyseisen tihtalin, silloin kun toinen jäljellä olleista päätettiin huonokuntoisen poistaa.

Tämän vuoden hävittämispäätöstä ei ilmeisesti ole tuotu luottamushenkilöelimiin arvioitavaksi ja päätettäväksi.

Jottei tällaista tapahtuisi jatkossa olisi hyvä luetteloida säilytettävät kohteet ja tehdä niihin liittyvät päätökset niiden suojelemiseksi.

Esimerkkinä on Kaivokadun kaivo, jonka kohtalosta oli huolestunut oheisen kuvan ottanut perusnaantalilainen Raimo Leino.

Tämä Kaivo on tärkeä ja merkittävä osa Naantalin vesihuoltoa aina 1960-luvulle asti. Kaivosta hakivat alueen asukkaat talousvetensä ja kaivosta kuljetettiin hevosekärryillä ja autoilla vettä myös ravintoloille ja muille suuremmille veden käyttäjille.

Edellä olevaan viitaten ehdotamme,

että kaupunginhallitus ryhtyisi ensinnäkin toimenpiteisiin kulttuurihistoriallisten kohteiden luetteloimiseksi ja toiseksi varmistaisi suojelutoimenpiteillä näiden kohteiden säilymisen.”

Päätös

Valtuustoaloite merkittiin vastaanotetuksi.

Kaupunginhallitus 04.09.2023 § 242

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus lähettää valtuustoaloitteen kaupunginarkkitehdin valmisteltavaksi. Aloitteen vastuuvastavalmistelijaksi nimetään kaupunginarkkitehti Kaisa Äijö.

Valtuustoaloitteen käsittelyprosessi saa kestää korkeintaan yhden vuoden aloitteen jättämisestä lukien.

Päätös

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Tekninen lautakunta 22.05.2024 § 82
803/00.01.02.03/2023

Valmistelija

Kaupunginarkkitehti Kaisa Äijö 8.5.2024

Valtuustoaloitteessa nostetaan esiin kulttuuriympäristössämme näkyvien ja historiallisesti merkittävien kohteiden (rakennelmien) merkitys sekä kaupunkikuvalle, kaupungin vetovoimalle, että asukkaille merkityksellisinä asioina. Aloitteessa tulee hyvin esiin, kuinka kulttuuriympäristön historiallinen kerroksellisuus ja tuttujen piirteiden pysyvyys vahvistavat paikan identiteettiä ja merkityksellisyyttä. On arvokasta, että asia koetaan tärkeänä ja säilyttämisen arvoisena.

Rakennettu kulttuuriympäristö on kokonaisuus, joka muodostuu rakennuksista, pihosta ja puistoista sekä teknisistä rakenteista. Rakennusperinnön säilyttämiseksi voidaan rakennushistorian, rakennustaiteen, erityisten ympäristöarvojen tai rakennuksen käytön tai siihen liittyvien tapahtumien kannalta merkittäviä rakennuksia, rakennelmia, rakennusryhmiä tai rakennettuja alueita suojella.

Rakennetun kulttuuriympäristön suojelu perustuu tietoon, jota tuotetaan inventoinneilla ja erilaisilla kulttuuriympäristöselvityksillä. Inventointi sisältää tietoa alueen tai kohteen historiasta ja sen eriaikaisista ominaisuuksista ja piirteistä. Kerätyn tiedon perusteella arvioidaan niiden

ominaispiirteiden kulttuurihistoriallinen merkitys. Alueiden ja kohteiden suojelu perustuu tunnistettuihin arvoihin ja niiden merkittävyyteen. Tällaisia arvoja voivat olla esimerkiksi pitkä ikä ja harvinaisuus, ainutlaatuisuus sekä tyypillisuus, mutta myös kertovuus ja elämyksellisyys. Alueisiin ja paikkoihin liitetään myös kokemuseräisiä tunne- ja käyttöarvoja.

Vuodelta 1979 oleva ns. suojeluasemakaava on palvellut pääasiassa melko hyvin Vanhankaupungin arvojen ja rakennuskannan turvaamisessa. Kaavan laadinta-aikaan keskiössä oli erityisesti katunäkymien ja niitä rajaavien kaupunkikuvallisesti merkittävien rakennusten suojelu. Suojelu ei ulottunut piharakennuksiin eikä silloin käytössä olleen Museoviraston inventoinnin ulkopuolelle jääneisiin rakennuksiin. Nykyään myös monet näistä rakennuksista nähdään arvokkaana osana Vanhankaupungin rakennetta ja identiteettiä.

Aloitteessa esiin nostettu kaivo on hyvä esimerkki kaupungissa sijainneiden kaivojen merkityksestä kaupunkilaisille aikoinaan ja siten säilyneen kohteen arvosta. Hyvä esimerkki katualueella sijaitsevasta ei-suojellusta rakennelmasta on myös Mannerheiminkadun päätteenä oleva kioskirakennus, jolla on erityinen asema Naantalin tunnettavuuden ja imagon kannalta. Kioski on rakennettu luultavasti 1800-luvun lopussa ja se on arvotettu maakunnallisesti arvokkaaksi. Molemmat kohteet on inventoitu ja tiedot on tallennettu Museon informaatioportaaliin.

Naantalin Vanhankaupungin rakennuskanta on kattavasti inventoitu ja dokumentoitu vuosien saatossa. Inventointia on tarpeellista tehdä aina tietyin aikaväleihin. Vanhaakaupunkia dokumentoidaan parhailaankin laserkeilaamalla. Tarkoituksena on kaavoituksen lähtötiedoiksi kartoittaa nykytilanne ja rakenteessa sekä rakennuskannassa vuosien saatossa tapahtuneet muutokset. Samalla kerätään tietoa kaupunginosan kehityksestä ja mm. pihapiirien ominaispiirteistä kaavan ajantasaisuuden ja mahdollisten muutostarpeiden arvioimiseksi. Keilauksen lisäksi on todennäköisesti tarvetta myös perinteisemmälle dokumentoinnille kuten valokuvaamiselle.

Tähän dokumentointityöhön on mahdollista sisällyttää yleisille alueille sijoittuvien rakennelmien päivitysinventointi ja historiatiedon keruu. Tulevassa kaavatyössä voidaan myöhemmin arvioida rakennelmien kulttuurihistoriallinen arvo ja merkittävyys sekä tehdä päätös suojelun tarpeesta ja tasosta.

Esittelijä

Tekninen johtaja

Päätösehdotus

Tekninen lautakunta päättää antaa oheisen selostusosan mukaisen vastauksen kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle valtuutettu Mikko Rönholmin ym. valtuustoaloitteeseen kulttuurihistoriallisten kohteiden suojelemiseksi.

Pöytäkirja tarkistetaan tämän asian osalta kokouksessa.

Päätös

Teknisen johtajan päätösehdotus hyväksyttiin. Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta heti kokouksessa.